

Κυριακή 27 Απρίλη 2014

ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ

Σελίδα 7

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ενεργειακός σχεδιασμός για ποιον;

Αποσπάσματα από ομιλία του Μ. Παπαδόπουλου σε εκδήλωση της ΤΕ Καβάλας του ΚΚΕ για την Ενέργεια

Ο Μάκης Παπαδόπουλος, μέλος της ΚΕ του ΚΚΕ και υπεύθυνος της Ιδεολογικής Επιτροπής και του Τμήματος Οικονομίας της ΚΕ, υποψήφιος ευρωβουλευτής του Κόμματος, μίλησε το βράδυ της Παρασκευής σε εκδήλωση της ΤΕ Καβάλας του ΚΚΕ για την Ενέργεια.

Ακολουθούν αποσπάσματα από την ομιλία.

Κάθε φορά που ο ενεργειακός πλούτος μιας περιοχής γίνεται «μήλον της Εριδος» ανάμεσα σε μονοπωλιακούς ομίλους και ιμπεριαλιστικές συμμαχίες, οι λαοί πληρώνουν βαρύ τίμημα.

Η ιστορική πείρα υπογραμμίζει αυτό το συμπέρασμα, τόσο στην περίοδο της ιμπεριαλιστικής ειρήνης, όσο, πολύ περισσότερο, με τα ξεσπάσματα ενός ιμπεριαλιστικού πολέμου. Ο έλεγχος των πηγών και των δρόμων μεταφοράς του πετρελαίου αποτέλεσε σημαντικό παράγοντα διαμόρφωσης των ιμπεριαλιστικών σχεδίων του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Στη σημερινή συγκυρία η επικίνδυνη όξυνση των σχετικών ενδοϊμπεριαλιστικών αντιθέσεων στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου και γενικότερα της Ευρασίας δε χρειάζεται απόδειξη. Τα σχέδια επέμβασης των ΗΠΑ και ΕΕ στο πλαίσιο του ανταγωνισμού με τη Ρωσία και την Κίνα, από τη Λιβύη και τη Συρία μέχρι την Ουκρανία, φωτίζουν την κρισιμότητα της περιόδου που διανύουμε. Η συνεχής κατάρρευση των προσωρινών συμφωνιών στην Ουκρανία, πριν στεγνώσει το μελάνι της υπογραφής τους, δεν αφήνει περιθώρια για αυταπάτες. Δοκιμάζεται ακόμα και η συνοχή του ίδιου του ευρωατλαντικού στρατοπέδου, οι σχέσεις ΗΠΑ - Γερμανίας.

Τρεις απ' τις βασικότερες πλευρές του ενεργειακού πολέμου στην περιοχή αποτελούν τα διάφορα σχέδια αγωγών για ενεργειακή απεξάρτηση της ΕΕ απ' τη Ρωσία, η αξιοποίηση του σχιστολιθικού αερίου στην ίδια κατεύθυνση, που προωθούν οι ΗΠΑ, καθώς και η εκμετάλλευση των θαλάσσιων κοιτασμάτων υδρογονανθράκων στην Ανατολική Μεσόγειο.

Πρόκειται για κοιτάσματα που ήταν οικονομικά ασύμφορα για εκμετάλλευση απ' τους μονοπωλιακούς ομίλους την προηγούμενη εικοσαετία. Σήμερα, η κατάσταση έχει αλλάξει λόγω της εξέλιξης της σχετικής τεχνολογίας, της μείωσης του κόστους εξόρυξης και του σημερινού μεγέθους του υπερσυσσωρευμένου κεφαλαίου που αναζητά κερδοφόρες επενδυτικές διεξόδους.

Ο επικίνδυνος ρόλος της άρχουσας τάξης

Πώς τοποθετείται η ελληνική αστική τάξη στη γεωπολιτική σκακιέρα αυτών των επικίνδυνων ανταγωνισμών;

Βασικό κριτήριο αποτελεί η διασφάλιση της ανταγωνιστικότητας του μεγάλου κεφαλαίου στην περιοχή, μετά τη σχετική υποχώρηση που είχε την περίοδο εκδήλωσης της βαθιάς καπιταλιστικής κρίσης. Γι' αυτό η αστική πολιτική επιχειρεί να προωθήσει συγκεκριμένους στόχους:

- Την ανάδειξη της Ελλάδας σε κόμβο μεταφοράς Ενέργειας και εμπορευμάτων προς την ΕΕ.
- Την προσέλκυση επενδύσεων, για να δρομολογηθεί η ανάκαμψη της καπιταλιστικής οικονομίας.
- Τη διασφάλιση ενός μεριδίου απ' τη συνεκμετάλλευση των ενεργειακών πηγών και οδών της περιοχής, απ' τους εγχώριους ομίλους και το αστικό κράτος.

Η προώθηση αυτών των στόχων αναζητείται μέσα στο πλαίσιο των ιμπεριαλιστικών συμμαχιών του ΝΑΤΟ και της ΕΕ. Αυτός ο προσανατολισμός εξηγεί την προθυμία της για ενεργό συμμετοχή σ' όλα τα σχέδια ιμπεριαλιστικής επέμβασης του ΝΑΤΟ στην περιοχή, καθώς και την οικονομική, στρατιωτική συνεργασία με το Ισραήλ.

Στο ίδιο πλαίσιο οι ελληνικές κυβερνήσεις αναπτύσσουν αντιφατικές σχέσεις ανταγωνισμού και συνεργασίας με την Τουρκία, και διαπραγματεύονται κυριαρχικά δικαιώματα της χώρας, με γνώμονα τα στρατηγικά συμφέροντα του μεγάλου κεφαλαίου. Στηρίζουν την προώθηση ενός νέου σχεδίου τύπου Ανάν για το Κυπριακό, με μοχλό πίεσης τη διευκόλυνση της ενεργειακής συνεργασίας στον άξονα Ισραήλ - Κύπρου - Ελλάδας.

Την ίδια στιγμή η Τουρκία επιχειρεί μια σύνθετη διαπραγμάτευση με τις ΗΠΑ και το Ισραήλ, που περιλαμβάνει το μέλλον του Κυπριακού, του Κουρδικού και της διευθέτησης των ΑΟΖ στην Ανατολική Μεσόγειο. Προσπαθεί να δημιουργήσει τετελεσμένα στην αμφισβήτηση περιοχών εντός της ελληνικής υφαλοκρηπίδας με στρατιωτικές παρενοχλήσεις και διπλωματικές δηλώσεις.

Πάνω στο συγκεκριμένο έδαφος αναπτύσσεται επίσης η δράση του εθνικισμού και του κοσμοπολιτισμού, που λειτουργούν ως συγκοινωνούντα δοχεία για να διαιρούνται οι εργαζόμενοι και να προχωρούν οι σχεδιασμοί των ιμπεριαλιστικών κέντρων. Χαρακτηριστική είναι η προεκλογική αντιπαράθεση με επίκεντρο τις διάφορες ομάδες που συνθέτουν την ανομοιογενή μουσουλμανική μειονότητα στη Θράκη.

Eurokinissi

Αξίζει να υπενθυμίσουμε εκτός των άλλων ότι πρόκειται για μια περιοχή με σημαντικό ορυκτό πλούτο, όπου πιθανολογείται και η ύπαρξη αξιόλογων κοιτασμάτων σχιστολιθικού αερίου.

Μέσα σε αυτό το επικίνδυνο σκηνικό έχει ιδιαίτερη σημασία να κατανοηθεί ότι κοινός εχθρός της ειρήνης και των κυριαρχικών δικαιωμάτων των λαών της περιοχής είναι όλες οι αστικές τάξεις και οι ιμπεριαλιστικές συμμαχίες. Η ανάδειξη του πραγματικού αντιπάλου βοηθά τους λαούς να μη στοιχηθούν πίσω απ' την αστική τους τάξη, να βάλουν τη σφραγίδα τους στις εξελίξεις. Βοηθά να γίνουν οι μειονότητες γέφυρα φιλίας και συνεργασίας των λαών.

Σ' αυτή την κατεύθυνση το ΚΚΕ επιχειρεί να φωτίσει ορισμένα βασικά πεδία όπου εκδηλώνονται οι ενδοϊμπεριαλιστικές αντιθέσεις, όπως η διαπάλη για τον έλεγχο και την αξιοποίηση των κοιτασμάτων υδρογονανθράκων και για τους δρόμους μεταφοράς του φυσικού αερίου προς την ΕΕ.

Η κυβερνητική πολιτική για την αξιοποίηση των κοιτασμάτων υδρογονανθράκων

Αναφορικά με την αξιοποίηση των εγχώριων κοιτασμάτων, η κυβερνητική πολιτική έχει θέσει ως προτεραιότητα την περιοχή του Ιονίου και της Κρήτης, σε σχέση με την περιοχή του Βόρειου Αιγαίου, δηλαδή με τα πιθανά κοιτάσματα του Μπάμπουρα ανατολικά της Θάσου, καθώς και του κόλπου του Ορφανού.

Εχουν ήδη ολοκληρωθεί οι συμβάσεις παραχώρησης για έρευνα στο Δυτικό Πατραϊκό Κόλπο, στο Κατάκολο και στην περιοχή των Ιωαννίνων. Εχουν επίσης ολοκληρωθεί οι σεισμικές έρευνες και ετοιμάζεται μεγάλος γύρος παραχωρήσεων για τις θαλάσσιες περιοχές του Ιονίου και της Κρήτης μέσα στο 2014. Με πρωτοβουλία του ιταλικού ομίλου «Enel» πιθανολογείται και η προκήρυξη διεθνούς διαγωνισμού για τις χερσαίες περιοχές της Βορειοδυτικής Πελοποννήσου, της Αιτωλοακαρνανίας και της Πρέβεζας.

Η σημερινή κυβέρνηση, όπως και οι προηγούμενες, δρομολογεί τις έρευνες χωρίς να έχει ανακηρύξει ΑΟΖ, που αποτελεί το πρώτο βήμα για τη διεθνή οριοθέτησή της. Υπάρχει υπόδειξη των ΗΠΑ να αποφύγει κάθε μονομερή ενέργεια και να κινηθεί στην κατεύθυνση της συνεκμετάλλευσης που περιλαμβάνει την Τουρκία. Διαφωνίες για τα όρια της ελληνικής ΑΟΖ έχουν ήδη διατυπωθεί εκτός από την Τουρκία και από την Αλβανία και τη Λιβύη παλαιότερα.

Η κυβέρνηση προβάλλει επίσης ως επίτευγμα τη σύσταση του Εθνικού Φορέα Διαχείρισης Υδρογονανθράκων.

Σε κάθε περίπτωση η κρατική καπιταλιστική ιδιοκτησία δεν είναι «λαϊκή περιουσία» που ανήκει σε όλους. Το αστικό κράτος και οι φορείς του υπηρετούν τα στρατηγικά συμφέροντα του μεγάλου κεφαλαίου, των μονοπωλίων. Τα όποια κρατικά έσοδα αυτών των φορέων θα στηρίξουν την κερδοφορία των μονοπωλιακών ομίλων και όχι την ικανοποίηση των λαϊκών αναγκών.

Ο συγκεκριμένος εθνικός φορέας όχι μόνο δεν διεξάγει αυτοδύναμη έρευνα, αλλά δε μετέχει καν σε κοινοπραξίες έρευνας - εκμετάλλευσης. Στην ουσία αποτελεί ένα μηχανισμό που διανέμει τον εγχώριο ενεργειακό πλούτο σε μια χούφτα ομίλους που θα κερδίσουν τη μερίδα του λέοντος απ' τον έλεγχο των κοιτασμάτων. Η σημερινή κρατική πολιτική και υποδομή δε διασφαλίζει ούτε καν τη δυνατότητα ελέγχου της δράσης των ομίλων ούτε τα συνήθη ανταλλάγματα ουσιαστικής ενίσχυσης της εγχώριας τεχνολογίας και της επιστημονικής έρευνας. Το πλαίσιο των ερευνών δε διασφαλίζει ούτε καν τη δέσμευση συγκεκριμένων ποσοτήτων της εγχώριας εξόρυξης και περιορίζεται σε ορισμένα μισθώματα και φορολογικά κρατικά έσοδα.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η συμφωνία της «Energean Oil» για παράδοση του συνόλου της παραγόμενης ποσότητας απ' την εξόρυξη του Πρίνου στον ισχυρό όμιλο της BP, που εδρεύει στη Βρετανία.

Οι προνομιακοί όροι επένδυσης για το κεφάλαιο εξηγούν επίσης το ενδιαφέρον ελληνικού και ξένου κεφαλαίου για σχηματισμό σχετικών κοινοπραξιών. Ήδη η αμερικανική επενδυτική εταιρεία «Third Point» συμμετέχει στο μετοχικό κεφάλαιο της «Energean», που αποτελεί ήδη τον ανάδοχο της σύμβασης έρευνας στο Κατάκολο και στα Ιωάννινα μαζί με την «Petra Petroleum».

Ταυτόχρονα, η «Energean Oil», σε συνεργασία με το διεθνή όμιλο «Ocean Rig», προτίθεται να συμμετάσχει στους σχετικούς διαγωνισμούς στην Ελλάδα αλλά και να διεκδικήσει συμμετοχή στις έρευνες της ευρύτερης περιοχής. Σε συνεργασία με την ισραηλινή «Ratio» έχει επίσης εκδηλώσει ενδιαφέρον για περιοχές του Θερμαϊκού και του Στρυμονικού κόλπου.

Απ' την πλευρά τους τα ΕΛΠΕ σε κοινοπραξία με την ιταλική «Edison» και την «Petroseltic» αναλαμβάνουν την έρευνα στο Δυτικό Πατραϊκό Κόλπο. Επενδυτικό ενδιαφέρον εκφράζεται ήδη από τους μεγάλους ομίλους του τομέα, όπως η «Exxon Mobil», η «Shell», η «Repsol», η «Enel».

Από την παράδοση του ορυκτού πλούτου της χώρας στο κεφάλαιο, που θα μπορούσε να αξιοποιηθεί για την ικανοποίηση των κοινωνικών αναγκών, μεγάλος χαμένος θα βγει ο λαός, αλλά και οι εργαζόμενοι του κλάδου, αφού η κερδοφορία των επενδύσεων θα στηριχτεί στην αύξηση του βαθμού εκμετάλλευσης.

Πραγματικές και κάλπικες λύσεις

Οι προαναφερόμενες εξελίξεις αναδεικνύουν ότι το κριτήριο με το οποίο πρέπει ο λαός να αξιολογήσει τις πολιτικές δυνάμεις είναι η στάση τους απέναντι στον πραγματικό αντίπαλό του, την άρχουσα τάξη και τις ιμπεριαλιστικές συμμαχίες που τη στηρίζουν, όπως η ΕΕ.

Οι διακηρύξεις του ΣΥΡΙΖΑ για δημοκρατικό ενεργειακό σχεδιασμό από μια νέα αντιμνημονιακή κυβέρνηση, που θα κατοχυρώσει την Ενέργεια ως κοινωνικό αγαθό, είναι απατηλές μέσα στο πλαίσιο του καπιταλιστικού δρόμου ανάπτυξης και των δεσμεύσεων της ΕΕ.

Η «απελευθέρωση» της αγοράς του τομέα Ενέργειας δεν είναι τέκνο του μνημονίου, ούτε της κρίσης. Αποτελεί στρατηγική επιλογή της ΕΕ που προωθείται σ' όλα τα κράτη - μέλη απ' τη δεκαετία του '90.

Στο πλαίσιο της απελευθερωμένης αγοράς δεν μπορεί να υπάρξει μακροπρόθεσμος ενεργειακός σχεδιασμός που να διασφαλίζει τη λαϊκή ευημερία. **Καμιά αστική κυβέρνηση δεν μπορεί να υποχρεώσει το κεφάλαιο να επενδύσει και να λειτουργήσει με όρους που αντιστρατεύονται την κερδοφορία του.** Με κριτήριο το μέγιστο ποσοστό κέρδους επιλέγει ο κάθε μονοπωλιακός όμιλος αν, τότε και πού θα επενδύσει, ποιο καύσιμο θα χρησιμοποιήσει. Με το ίδιο κριτήριο ανταγωνίζονται οι όμιλοι για την αρπαγή μεριδίων αγοράς. Μέσα σ' αυτό τον ασφυκτικό κορσέ του

ανταγωνισμού κινείται και ο αποσπασματικός προγραμματισμός κάθε ομίλου για την ισχυροποίηση της θέσης του. Χαρακτηριστικά είναι τα ανταγωνιστικά σχέδια για την αποθήκευση του φυσικού αερίου μεταξύ του ομίλου Κοπελούζου, της ΔΕΠΑ και της «Energean Oil».

Αντίστοιχα, ο ενεργειακός σχεδιασμός του αστικού κράτους έχει αντικειμενικά περιορισμένο και αντιλαϊκό χαρακτήρα. Οι δυνατότητες του κυβερνητικού σχεδιασμού περιορίζονται από την αναρχία της καπιταλιστικής παραγωγής, την ανισόμετρη ανάπτυξη, τον ανταγωνισμό των ομίλων, την περιοδική εκδήλωση κρίσεων υπερσυσσώρευσης κεφαλαίου. Οι όποιες κρατικές παρεμβάσεις στοχεύουν στη σχετική ρύθμιση διαφορετικών συμφερόντων των μονοπωλίων μέσα στον ενεργειακό τομέα αλλά και στο σύνολο της οικονομίας, για τη θωράκιση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού καπιταλισμού.

Για να υπηρετήσει ο ενεργειακός σχεδιασμός τη λαϊκή ευημερία πρέπει να απαλλαγεί απ' τους νόμους της αγοράς, τους νόμους του καπιταλιστικού κέρδους. Αυτό το πολιτικό πρόβλημα δεν μπορεί να λυθεί ριζικά χωρίς γραμμή σύγκρουσης και ρήξης με το καθεστώς ιδιοκτησίας των μονοπωλίων στον τομέα της Ενέργειας και συνολικά στην οικονομία, χωρίς ανατροπή στο χαρακτήρα της εξουσίας.

